

2015ж. қантар-тамыз

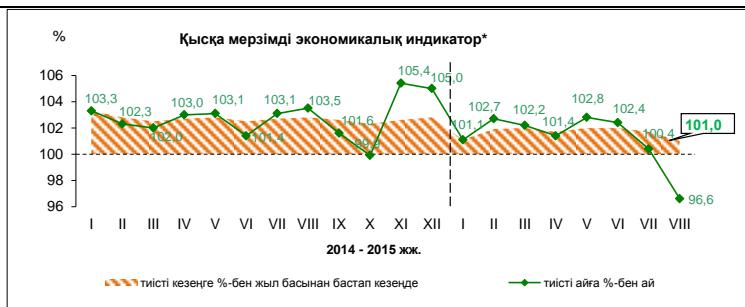
ҚР Ұлттық Банкі

Қазақстан экономикасына қысқаша шолу

Негізгі түйіндер

2015 ж. тамызында экономиканың өсу қарқындары баюлады

2015ж. қантар-тамызында қысқа мерзімді экономикалық индикатор өткен жылдың сәйкес мерзімімен салыстырында 101,0%-ға дейін баюлады. Көлік және өнеркәсіпте, соның ішінде тау-кен өнеркәсібінде төмөндеу байқалған.

*-индикатор экономиканың даму үрдісін сипаттайды және шыгару индексінің мынадай базалық салалар бойынша өзгеруіне негізделеді: ауылшаруашылық, өнеркәсіп, құрылым, сауда, көлік және байланыс. Осы салалардың ЖІӨ-дегі көлемі 67-68%-ды құрайды.

1. Макроэкономикалық индикаторлар

1.1. Негізгі әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштер

р/с№	Макроэкономикалық көрсеткіштер	Әлшем бірлігі	2015ж. қантар-тамыз	2015ж. тамыз	%-бен		2015ж. тамызы 2015ж. шілдесіне
					2014ж. қантар-тамызына	2014ж. тамызына	
	A	Б	1	2	3	4	5
1	ЖІӨ (2015ж. қантар-маусым үшін алдын-ала деректер)	млрд.тенге	17 091,3		101,7		
2	Өнеркәсіп	млрд.тенге	9 080,3	1 136,3	99,4	93,6	102,3
3	Ауылшаруашылығы	млрд.тенге	1 058,4	254,0	102,7	102,2	133,2
4	Құрылым	млрд.тенге	1 549,0	278,5	104,1	102,0	83,2
5	Көлік (жук айналымы)	млрд.ткм.	326,4	44,3	92,8	88,4	101,5
6	Байланыс	млрд.тенге	453,0	57,1	101,9	96,0	99,2
7	Сауда	млрд.тенге	3 877,2	549,0	102,8	102,7	101,6
8	Негізгі капиталға инвестициялар	млрд.тенге	3 970,2	650,9	104,1	105,4	102,7
9	Тұтыну бағасының индексі (ТБИ)	%	-	-	104,9	103,8	100,3
10	Жұмыссыздық деңгейі (бағалау)	%	-	4,9	-	-	-

Бір айға кешігумен қалыптастырылатын көрсеткіштер

Нөмір	Макроэкономикалық көрсеткіштер	Әлшем бірлігі	2015ж. қантар-шілдесі	2015ж. шілдесі	%-%		2015ж. шілдесінде 2015ж. маусымына
					2014ж. қантар-шілдесінде	2014ж. шілдесінде	
	A	Б	1	2	3	4	5
1	Сыртқы сауда айналымы	млн. долл.	45 921,7	6 397,3	63,8	63,1	90,3
1.1.	- экспорт	млн. долл.	27 789,6	3 728,7	56,8	58,1	87,6
1.2.	- импорт	млн. долл.	18 132,1	2 668,6	78,8	71,7	94,4
2	Орташа жан басына шаққандағы ном.ақшалай кіріс	мың тенге	438,4	63,7	103,5	99,1	100,2
3	Орташа айлық номиналды жалақы	мың тенге	-	126,7	106,1	100,6	101,3
4	Нақты жалақы индексі	%	-	-	-	96,8	101,2

Ескертту: Шолудың дайындау барысында Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің (ҰЭМКС), ҚР Ұлттық Банкінің, ТМД Статкомитетінің, Еуростаттың, Қытайдың статистика ұлттық бюросы деректерде қолданылған. СК олардың нақтылауга, қайта санауга орай деректерде қарқынды бірқатар өзгерістер болуы ықтимал.

Қабылданған қысқарулар: ЖІӨ-жалпы ішкі өнім, ТМД-Тәуелсіз Мемлекеттер достастығы, НКИ-нақты көлем индексі, ТБИ - тұтыну бағасының индексі

* - бағалау

1.2. Экономикадағы оң және төріс өзгерістер

2015 жылдың қантар-тамызында тау-кен өнеркәсібіндегі өндіру көлемі мен көлік саласындағы жүкайналым көлемдерінің қысқаруы себебінен экономиканың өсу қарқыны баяулады.

Оң үдерістер

p/c №	2015ж. қантар-тамызы %- бен 2014 қантар-тамызына	Факторлар	Анықтама үшін: 2015 ж. қантар-шілдесі %- бен 2014ж. қантар- шілдесіне
1. ЖІӨ (2015ж. қантар-маусым үшін алдын-ала деректер)	101,7	тау-кен өнеркәсібіндегі өндіру көлемдері мен көліктегі жұқ айналымының төмендеуі	
8-2. Өндіреу саласы	100,5	металлургия өнеркәсібінде өндіріс көлемдерінің үлғауы	100,8
2. Ауылшаруашылығы	102,7	мал шаруашылығы мен өсімдік шаруашылығындағы өнімдер шығарудың үлғауы	102,9
3. Құрылыш	104,1	құрылыш-монтаждау жұмыстары көлемдерінің үлғауы	104,8
4. Байланыс	101,9	Интернет желісі мен басқа телекоммуникациялық қызметтерінің үлғауы	102,8
5. Сауда (бөлшек тауар айналымы)	102,8	базарлар мен жеке көсіпкерлер саудасының өсуінің жалғасуы	102,9
6. Негізгі капиталға инвестициялар	104,1	меншік қаржаты есебінен негізгі капиталға қаржыландырудың үлғауы	104,0
7. Инфляция	104,9	азық-түлік тауарларындағы бағалар деңгейінің төмендеуі	105,0

2015 ж. қантар-тамызында тау-кен саласы салдарынан өнеркәсіп сферасында төмендеу орын алды. Импорт пен экспорттың қысқаруы сыртқы сауда айналымының төмендеу қарқынының үлғауына себепші болды.

Төріс өзгерістер

№пп	2015ж. қантар-тамызы %- бен 2014 қантар-тамызына	Факторлар	Анықтама үшін: 2015 ж. қантар-шілдесі %- бен 2014ж. қантар- шілдесіне
8. Өнеркәсіп	99,4	тау-кен саласындағы өндіру көлемдерінің төмендеуі	100,2
8-1. Тау-кен өндіру саласы	99,1	шикі мұнай мен металл рудаларын өндірудің төмендеуі	100,2
9. Көлік (жұқ айналымы)	92,8	теміржол көлігіндегі жұқ айналымының азауы	93,6
10. Сыртқы сауда айналымы*	63,8	экспорт пен импорттың төмендеуі	63,9
10-1. Сыртқы сауда айналымы: экспорт*	56,8	минералды өнімдер, соның ішінде отын-энергетикалық тауарлар бойынша экспорттық түсімдердің қысқаруы	56,6
10-2. Сыртқы сауда айналымы: импорт *	78,8	жабдықтар мен машиналар импортының қысқаруы	80,2

*Сыртқы сауда айналымының көрсеткіштері: экспорт пен импорттың көлемдері бір айға кешігумен қалыптастырылады. Осылай байланысты, кестедегі мәліметтер сол бағаншада 2015ж. қантар-шілдесі %-бен 2014 ж. қантар-шілдесіне және оң бағаншада 2015 ж. қантар-маусымы %-бен 2014 ж. қантар-маусымына келтірілген.

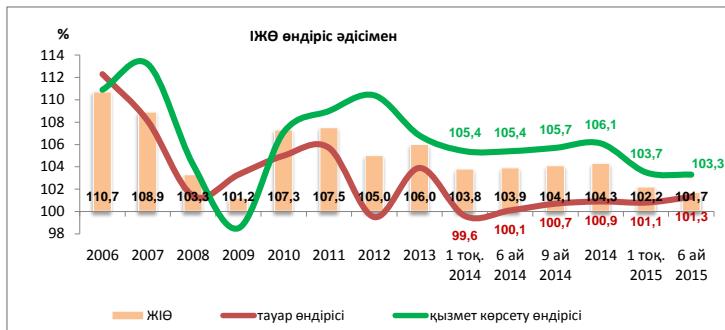
Жалпы ішкі өнім

1.3. ЖІӨ өндіріс әдісімен

2015ж. қантар-маусым үшін ЖІӨ 1,7%-ға есті

ҰӘМСК-нің алдын-ала деректері бойынша, ЖІӨ 2015ж. қантар-маусымында нақты көрсеткіштегі 1,7%-ға ұлғайып, 17,09 трлн. болды.

Таяулар өндірісі 1,3%-ға, ал қызмет көрсету 3,3%-ға есті. 2014 жылғы осы көрсеткіштермен салыстырығанда, қызметтердің өндірілінің есі 2,1%-ға бауапады, бул ретте ЖІӨ құрамындағы қызметтердің үлесі 57,7%-ға дейін есті.

Қызмет көрсету секторы, мұнда іс жүзінде барлық негізгі құрамдас бөліктер өсүді көрсетті, 2015ж. қантар-маусымында экономиканың драйвері рөлін атқарды

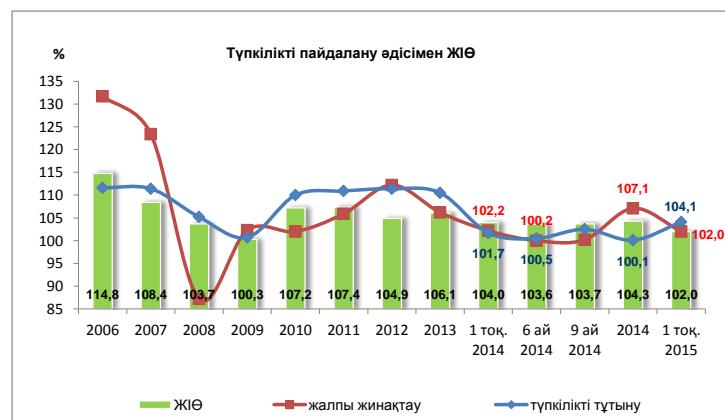
1.4. Түпкілікті пайдалану әдісімен ЖІӨ

2015 жылдың 1 тоқсанында түпкілікті пайдалану әдісімен ЖІӨ 2,0%-ға ұлғайды

ҰӘМСК деректері бойынша, 2015ж. 1 тоқсанында ЖІӨ нақты көрсеткіш бойынша 2,0%-ға ұлғайып, 6,89 трлн.тенге болды. Түпкілікті тұтыну шығыстары 4,1%-ға есті, жалпы жинақтау 2014 жылдың тиісті кезеңінде шаққанда 2,0%-ға есті.

Өсуге мем. басқару органдарының (4,2%-ға), үй шаруашылықтарының (4,1%-ға), ҰШҚҚҰ* (4,0%-ға) түпкілікті тұтыну шығыстарының, сондай-ақ негізгі капиталдың жинақтау шығыстарының ұлғаюы (2,6%-ға есү) себепші болды.

Таза экспорттың үлесі экспорт үлесінің төмендеуіне (15,4%-ға) және таяулар мен қызметтердің импорты үлесінің есүне орай (4,1%-ға) 2014 жылдың тиісті кезеңімен салыстырығанда 19,5%-ға төмендеді.

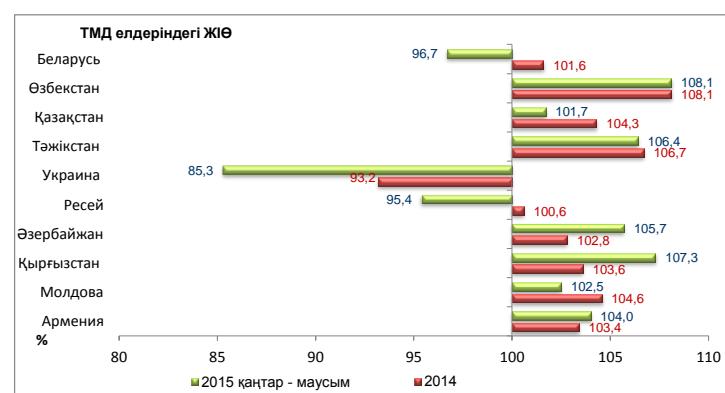

*- ҰШҚҚҰ - үй шаруашылықтарына қызмет көрсетуші коммерциялық емес үйымдар

1.5. ТМД елдеріндегі ЖІӨ

2015 жылдың 2-тоқсанының қорытындылары бойынша - Өзбекстан ЖІӨ-нің есү бойынша көшбасшы

ҰӘМСК және ТМД Статистикалық Комитеттің деректері бойынша 2015ж. 2 тоқсанында ТМД елдеріндегі арасында ЖІӨ-нің 2014 жылдың тиісті кезеңінде қатысты ен көп есү Өзбекстанға тиесілі (8,1%-ға есү). Украинада 2015 жылдың 2 тоқсанында ЖІӨ-нің 14,7%-ға төмендеуі байқалды.

2015ж. қантар-тамыз

ҚР Ұлттық Банкі

Қазақстан экономикасына қысқаша шолу

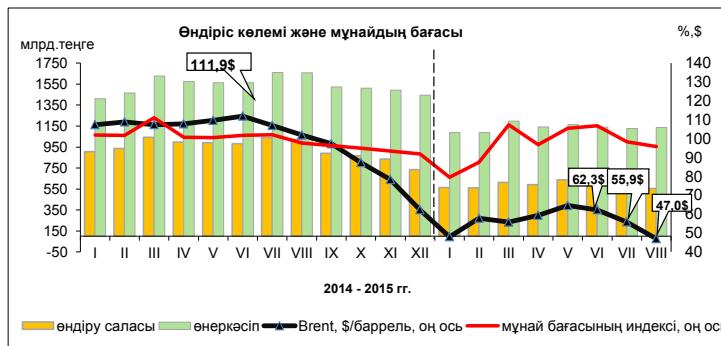
1.6. Негізгі ықпал ету факторлары

Мунайдың бағасы

Мунайдың бағасының өзгерүі өнеркәсіптерінің баға деңгейіне және тиісінше өндірістің құндық көлеміне айтарлықтай ықпал етеді. Бір жыл ішінде Brent маркалы мунайдың орташа бағасы алемдік тауар биржаларында 53,9%-ға төмөнделді және 2015 жылдың тамызында 47\$-ды құрады. 2015 жылдың қантар-тамызында 2014ж. тиісті кезеңімен салыстырганда тау-кен өндіріру саласында нақты өндіріс көлемдері 0,9%-ға төмөнделді, ал ақшалай көрсеткішті 40,9%-ға төмөнделді.

Мунайдың бағасы және өндіріс көлемі

Өнеркәсіп өндірісінің негізгі үлесін өндемелген мунайдың бағасы 2015ж. сәккес кезеңіне қарағанда 0,4%-ға төмөнделді. 2015 ж. тамызында 2014 жылдың тамызына қатысты өндемелген мунайдың бағасы 7,8%-ға төмөнделді. 2015ж. тамызында тау-кен саласының HKI 2014 ж. тамызымен салыстырганда 8,3%-ға, ал 2015 ж. шілдесімен салыстырганда 2,2%-ға төмөнделді**.

*- <http://econ.worldbank.org>**-<http://stat.gov.kz>: 2015 жылдың қантар-маусымындағы өнеркәсіп жұмысының көрсеткіштері**Сыртқы сұраныс**

Қазақстандық экспорттың көп бөлігі Еуродада елдерінде (2015 жылдың қантар-шілдесіндегі ЕО-қа бағытталған экспорттың үлесі 55,6%-ға тең болды), Қытайда (11,3%) және Ресейде (9,8%) жеткізгілтіндіктен, Қазақстанның сыртқы саудасының көлемі осы елдердің экономикаларындағы ахуалына біршама тәуелді. 2015 жылдың 2-тоқсанында өткен жылдың тиісті кезеңіне қарағанда ЕО ЖКӨ-нің есүі (28) 1,6%-ға тең болды, Қытайда ЖКӨ-нің есүі 7%-ға тең болды, Ресейде бұл көрсеткіш 4,6%-ға төмөнделді.

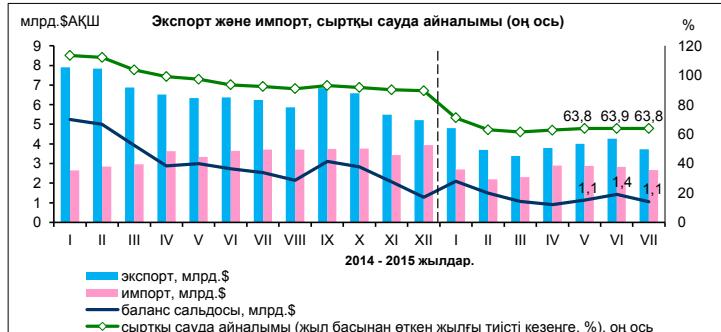
Сыртқы сауда айналымы

2015ж. қантар-шілде

2015ж. қантар-шілдесінде сыртқы сауда айналымы 36,2%-ға төмөнделді (экспорт 43,2%-ға, импорт - 21,2%-ға төмөнделді). 2015ж. шілдесінде (2014 ж. шілдесімен салыстырганда) сыртқы сауда айналымы 36,9%-ға төмөнделді (экспорт 41,9%-ға, импорт 28,3%-ға қысқарды).

Экспорттың құрылымында минералды өнімдер (2015ж. қантар-шілдесінде-75,4%), импорта - машиналар, жабдықтар, көлік күралдары, күралдар және аппаратур (40,7%) басымдықта ие.

2015 жылдың қантар-шілдесінде экспорт ЕАЭО елдерінен 2014 жылдың тиісті кезеңіне қарағанда 26,9%-ға қысқарды, импорт – 19,6%-ға төмөнделді.

Экономикадағы ақша усынысы

Қазақстанның несиеңарына ықпал ететін сыртқы факторлардың көрсеткіштің жағынан өзгерткен және өлемдік экономикада теріс үрдістер байқалуда: Қытай экономикасының базауызы мен шикізат тауарларында дагдарынан дамушы елдерден капиталдың кетүйне әкеппін сағады. Алайда, Қазақстан Үкіметтінің қыбылданған шаралары экономиканың қолдауға бағытталған: Ұлттық қор активтерінен экономиканың қолдау шашын қарастыралғанда білінді: банктер арқылы шағын және орта бизнес субъекттерінің несиеңелдіруге 100 млрд. теңге мөлшерінде, будан басқа 250 млрд. теңге банктердің жұмысы істемейтін несиеңелрінен жұмыс істеу шүйін "Проблемалық кредиттер қоры" АҚ-тың жарылық капиталын толықтыруға жиберілді. Осы шаралар қарастырылғанда иегерілік екінші деңгелейлі банктер арқылы жүзеге астанының білдіреді.

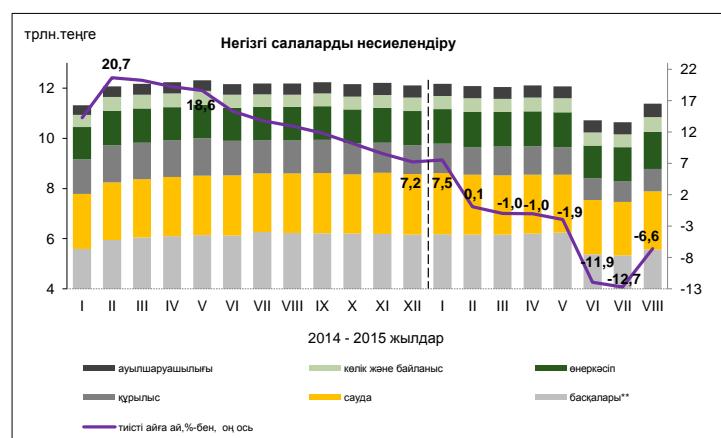
Несиеңел бойынша берешек*

2015ж. қантар-тамызында несиеңелдірудің көлемі 6,0%-ға төмөндел, 11,38 трлн. теңгени құрды.

Несиеңелдірудің жалпы көлемінің төмөндеуі жалғасты. Қазкоммерцбанк АҚ-ы мамыр айында банкілік операцияларды жүзеге асыруға лицензиясы қайтарылған "БТА Банк" АҚ-ына несиеңелдірудің басымы белгілі тапсырылғаны айтап кеткен жән. 2015ж. тамызынан аяғында өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырганда несиеңелдірудің көлемі 6,6%-ға төмөнделген. Жыл басынан бері, 2015 ж. тамыз аяғына қатысты, құрылымы және сауданды несиеңелдірудің тиисінше 21,4% және 4,4% -ға төмөнделді. 2015 ж. қантар-тамызында жаңа несиеңелдірудің берудің көлемі 2014 ж. қантар-тамызымен салыстырганда 6,1%-ға төмөнделді.

*-кезең соңындағы деректер бойынша

** - өндірістік емес сала, жеке қызмет

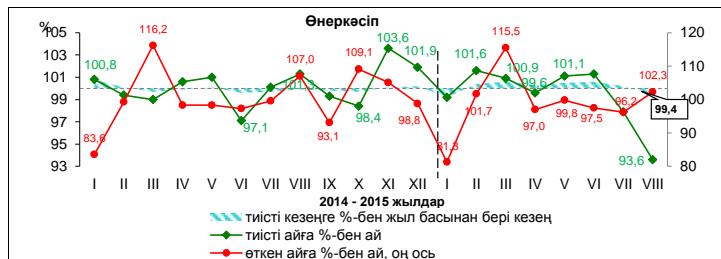
2. Экономиканың негізгі салаларындағы НКИ

Tауарлар өндірісі

2.1. Өнеркәсіп

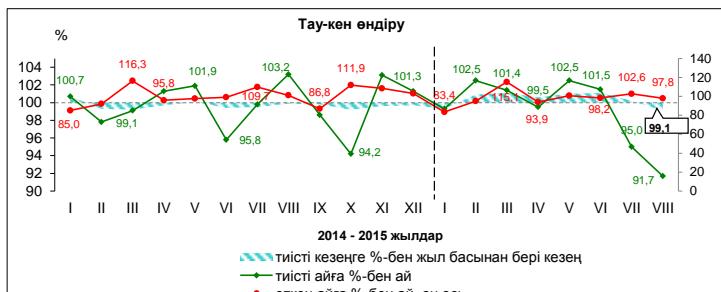
Өнеркәсіп өндірісінің төмендедеуі

2015 жылдың қантар-тамызында өнеркәсіп өндірісінің көлемі 2014 жылдың тиісті кезеңіне 0,6%-ға төмендеді (2015 жылдың қантар-шілдесінде 0,2%-ға есу, 2014ж. қантар-тамызында - 0,1%-ға төмендедеу). Бұган тау-кен өндіру саласындағы шығару көлемдерінің төмендедеу себепші болды.

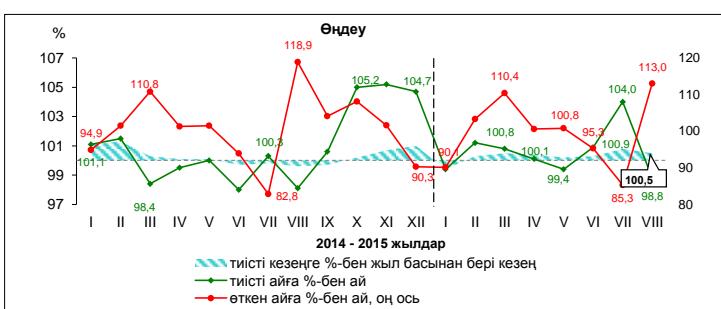
Тау-кен өндіру - шығару көлемдерінің төмендедеуі

2015 жылдың қантар-тамызында тау-кен өндіру саласындағы өндіріс көлемі 2014 жылғы тиісті кезеңіне 0,9%-ға төмендеде (2015ж. қантар-шілдесінде - 0,2%-ға есу, 2014ж. қантар-тамызында - 0,1%-ға төмендедеу). Өндемлеген мұнай өндіру 0,4%-ға төмендеді (2015 жылдың қантар-шілдесінде - 0,7%-ға есу), табиги газ және түсті металлдар рудаларын өндіру сәйкесінше 9,5% бен 3,6%-ға есін, ал металл рудаларын өндіру 1,9%-ға төмендеді.

Өндеу - шығару көлемдерінің есү қарқындарының баяулауы

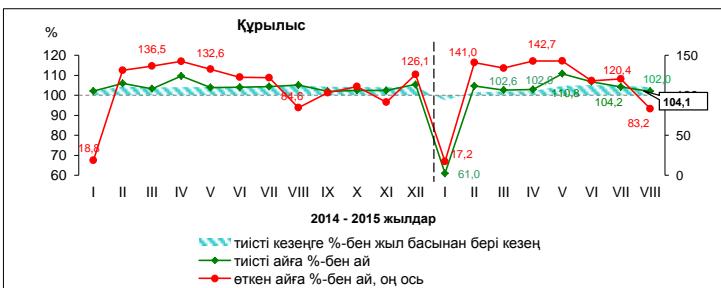
2015ж. қантар-тамызында сала бойынша үлгію 2014 жылдың тиісті кезеңімен салыстырында 0,5%-ды құрады (2015 ж. қантар-шілдесінде 0,8%-ға үлгію). Асыл және түсті металлдар өндірісінің есүі 25,4%-ды құрып, металургия өнеркәсібіндегі өндіріс көлемі 15,2%-ға үлгайды (2015 жылдың қантар-тамызында өндеу өнеркәсібіндегі оның үлесі 35,4%-ды құрады).

2.2. Күрьылыс

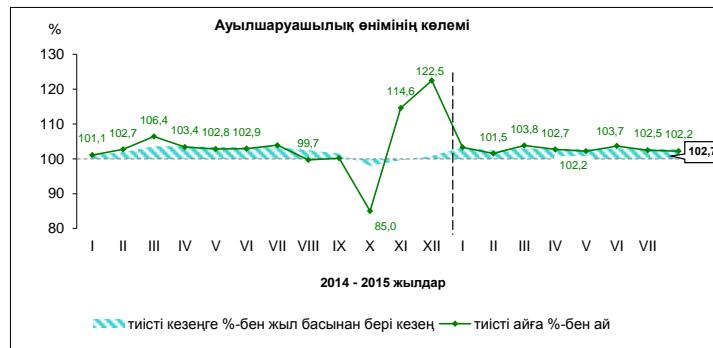
Есү қарқындарының баяулауы

2015 жылдың қантар-тамызында жүргілген күрьылыс жұмыстарының көлемі 2014 жылдың тиісті кезеңімен салыстырында 4,1%-ға есті. 2015 ж. қантар-тамызында өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырында курделі жөн ағымдағы жөндеу жұмыстарының көлемі сәйкесінше 20,7% бен 3,5%-ға төмендеді. Қүрьылыс-монтаж жұмыстарының көлемі 7,4%-ға үлгайды, қүрьылыс жұмыстары құрамындағы бұлардың үлесі 87,5%-ға тең болды.

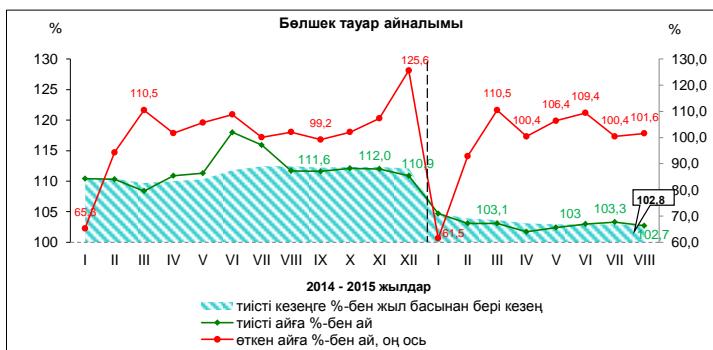

2.3. Ауылшаруашылығы**Мал шаруашылығы мен өсімдік шаруашылығындағы өнім көлемдерінің есүінің жалғасуы**

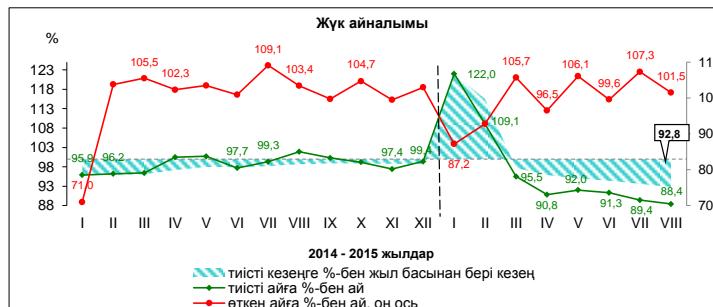
Ауылшаруашылығы секторы 2015 жылдың қантар-тамызында 2014 жылдың тиісті кезеңіне қарағанда 2,7%-ра есті (2015 жылдың қантар-шілдесінде - 2,9%-ра есу, 2014 жылдың қантар-тамызында - 2,5%-ра есу). Өттеге 2014 жылдың тиісті көрсеткіштерімен салыстырында мал шаруашылығындағы өнім көлемдерінің 3,1%-ра және өсімдік шаруашылығындағы өнім көлемдерінің 1,6%-ра үлгілөө себепші болды.

Қызмет көрсету саласы**2.4. Сауда****Тауар айналымдағы есү үрдісінің сақталынуы**

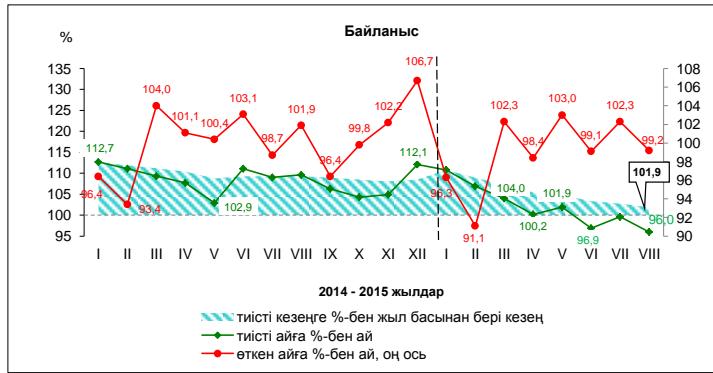
2015ж. қантар-тамызында бөлшек тауар айналымы 2014ж. қантар-тамызымен салыстырында 2,8%-ра үлгайды (2015ж. қантар-шілдесі - 2,9%-ра есу, 2014ж. қантар-тамызы - 12,4%-ра есу). Негізгі итермелепеуші фактор - жеке көсіпкерлердің сауда көлемінің 6,6%-та есү, бөлшек тауар айналымдағы бұлардың улесі - 47,1%.

2.5. Көлік**Жүк айналымы көлемінің азауы**

2015ж. қантар-тамызында көлік секторындағы жүк айналымы көлемі 2014ж. қантар-тамызымен салыстырында 7,2% азауды көрсетті, бұл теміржол көлігіндегі жүк ағынның 15,5%-ра азау себебінен болды (оның жүк айналымының жалпы көлеміндегі улесі - 45,5%).

2.6. Байланыс**Өсідің баяулауы**

2015ж. қантар-тамызында байланыс қызметіндегі көлемінің үлгілөө 2014ж. тиісті кезеңмен салыстырында 1,9%-ды құрады (2015ж. қантар-шілдесінде - 2,8%-ра есу, 2014ж. қантар-тамызында - 9,3%-ра есу). Өсідің негізгі факторлары - байланыс қызметтерінің құрамындағы улесі 28,3 % болатын интернет желисінің қызметтерінен түскен кірістердің 19,7%-ра және байланыс қызметтерінің құрамындағы улесі 14,8 % болатын өзге телекоммуникациялық қызметтер көлемінің 35,3 %-ра есуі.

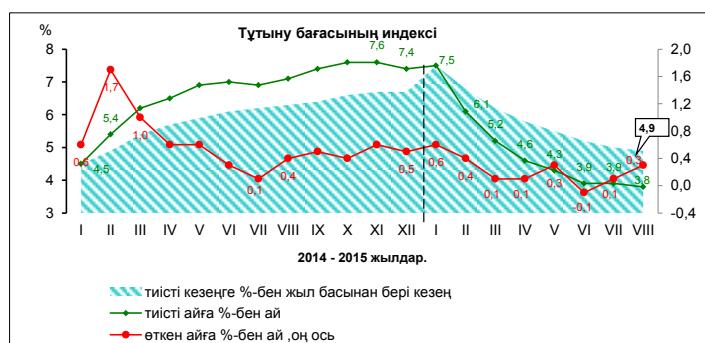

3. Инфляция

3.1. Тұтыну бағаларының индексі

Инфляциядағы есү қарқындарының бауялауды

2015 жылдың қантар-тамызында инфляцияның деңгейі 2014 жылдың тиісті кезеңімен салыстырында 4,9%-та етті, бұган азық-түлік тауарлары бағаларының төмендеуі себепші болды. 2015ж. тамызында инфляцияның есүінің қарқыны жылдық есеппен алғанда 3,8%-та деінін баяулады (2014ж. тамызында - 7,1%), айлық есү 0,3%-ды құрады. 2015ж. тамызында азық-түлік тауарларының бағалары өткен айға қарастаңда 0,2%-та төмендеді.

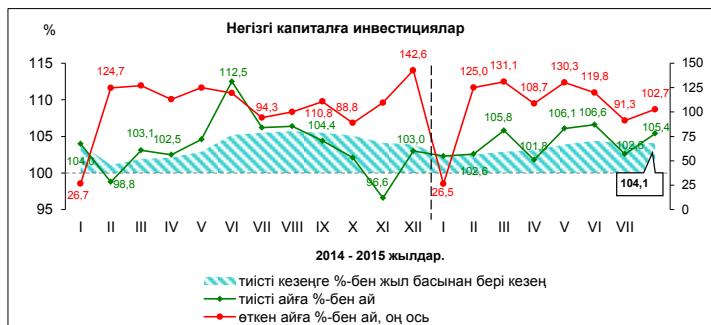

4. Инвестициялар

4.1. Негізгі капиталға инвестициялар

Инвестициялардың негізгі көзі - кәсіпорындардың меншікті қаражаты

2015ж. қантар-тамызында инвестициялардың есү қарқыны 2014ж. тиісті кезеңімен салыстырында 4,1%-та деінін артқан (2015ж. қантар-шілдесінде - 4,0%-та есү, 2014ж. қантар-тамызында - 5,7%-та есү). Инвестициялардың негізгі көзі - кәсіпорындардың меншікті қаражаты, бұлардың үлесі 59,3%-ды құрады.

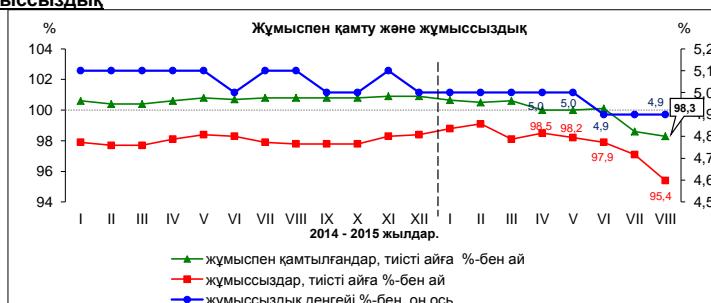

6. Еңбек нарығы

6.1. Жұмысспен қамту және жұмыссыздық

Жұмыссыздық деңгейі өзгерген жоқ

Соңғы 5 жылда жұмыссыздық деңгейі рекордтық төмениң көрсеткіші деінін төмендеді және 12 ай бойы 4,9-5,1% шеке қалып отыр. 2015 жылдың тамызында жұмысспен қамтылғандар саны 1,7%-та азайып, ал жұмыссыздар саны 4,6%-та төмендеді. Жұмыссыздық 4,9% деңгейінде қалды.

6.2. Халықтың кірістері

Халықтың нақты кірістерінің төмендедеуі

2015 жылдың тамызында орташа айлық номиналды жалақының есүі 2014 ж. тамызымен салыстырында 2,6%-ды құрады, алайда нақты жалақы сойкес кезеңінде 1,2% төмендеді көрсетті. Бір айға кешігүмен қалыптыстырылатын нақты ақшалай кіріс көрсеткіштерінің төмендедеуі орын алған - 2015ж. шілдесінде 4,6%-та төмендедеу.

